

Sygn. akt II Ca 614/13

II Cz 865/13

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – SSO Agnieszka Bednarek - Moraś (spr.)

Sędziowie SO Małgorzata Grzesik

D.. SR M. P.

Protokolant st. sekr. sąd. Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2014 r. w S.

sprawy z wniosku (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

przy udziale Z. S.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię oraz zażalenia uczestnika na postanowienie zawarte w punkcie II. postanowienia z dnia 10 stycznia 2013 r.

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie I. w ten sposób, że ustanowić na rzecz wnioskodawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. służebność przesyłu polegającą na korzystaniu w zakresie eksploatacji, dokonywaniu kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji i remontów, usuwaniu awarii, wymianie urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej oraz prawie dostępu na obciążony grunt w celu wykonywania przedmiotowych prac z części nieruchomości należącej do uczestnika Z. S., położonej w obrębie ewidencyjnym nr (...) miasta C., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą kw (...), o powierzchni 84m⁽²⁾, na której posadowione są słupowa stacja transformatorowa (...) (...) nr (...), odcinek linii napowietrznej SN (...), odcinek linii napowietrznej nN 0,4 kV oznaczony kolorem żółtym na mapie stanowiącej załącznik nr 1 do opinii biegłego sądowego W. S. z 28 sierpnia 2010 r., stanowiącej integralną część niniejszego postanowienia oraz zasądza na rzecz uczestnika Z. S. od wnioskodawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwotę 2.100 (dwa tysiące sto) złotych tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu;**
- 2. oddala apelację w pozostałym zakresie;**
- 3. oddala zażalenie;**
- 4. ustala, że wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania apelacyjnego;**

5. nakazuje pobrać od wnioskodawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 295,50zł (dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem nieziszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt II Ca 614/13

II Cz 865/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim w sprawie o sygn. akt I Ns 954/09:

I. oddalił wniosek,

II. nakazał pobrać od wnioskodawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim kwotę 1.182,82 zł tytułem zwrotu części nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. jest podmiotem prowadzącym przedsiębiorstwo energetyczne i trudniącym się między innymi dystrybucją energii elektrycznej.

Na podstawie decyzji z dnia 8 kwietnia 1975 r. Zakład (...), po rozpoznaniu wniosku Wojewódzkiego Biura (...) w S. z dnia 18 marca 1975 r. o wydanie ogólnych i technicznych warunków przyłączenia urządzeń elektrycznych do wspólnej sieci dla obiektu Kotłownia dla osiedla mieszkaniowego w C. wyraził zgodę na dostawę mocy do 50 kW ustalając, że zasilanie będzie się odbywać z linii 15kV Nr 73 W. - C. ze wskazaniem, że w celu zasilania obiektu należy: na terenie własnym wybudować stację transformatorową 15/0,4 kV z transformatorem dostosowanym do pokrycia zapotrzebowania, stację transformatorową zasilić z linii i sieć 0,4 kV zaprojektować zgodnie z przepisami, a po zrealizowaniu inwestycji - przekazać nieodpłatnie na rzecz Zakładu (...): linię 15kV, stacje transformatorowe oraz linię 0,4 kV.

Decyzją z dnia 30 listopada 1979 r. Wojewódzki Zarząd Rozbudowy Miast i Osiedli (...) w S., po rozpoznaniu wniosku Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w G. z dnia 26 października 1979 r. w sprawie zatwierdzenia planu realizacyjnego na budowę kotłowni osiedlowej w C., zatwierdził Zjednoczeniu Państwowych Przedsiębiorstw (...) w S. plan realizacyjny objęty załącznikiem nr 1 na terenach położonych w C. przy drodze C.- D. nr 468, 469, 471, 742 zobowiązując inwestora do przedłożenia w terminie do 31 marca 1980 r. rozwiązań sieciowych i ciepłowniczych na odcinku kodowania osiedle mieszkaniowe raz pozostałych rozwiązań sieciowych dla przedmiotowej inwestycji uzgodnionych z Zespołem (...) Dokumentacji Projektowych (...) w S..

Postanowieniem z dnia 8 września 1993 r. wydanym w sprawie o sygn. akt Ns Rej. PP 275 Sąd Rejonowy w Szczecinie zarządził wpisanie do rejestru przedsiębiorstw państwowych za numerem PP 275 „likwidację Zakładu (...) w S. w wyniku przekształcenia w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa Zakład (...) Spółka Akcyjna w S. z dniem 1 września 1993 r.”

Na podstawie protokołu przekazania środka trwałego nr (...) z dnia 6 maja 1999 r. Urząd Miasta i Gminy C. przekazał Zakładowi (...) Spółce Akcyjnej nieodpłatnie stację transformatorową 15/04 kV - (...) 250 C. Kotłownia (...) położoną w C. przy ulicy (...).

Na podstawie protokołu przekazania środka trwałego nr 250/99 Urząd Miasta i Gminy C. przekazał Zakładowi (...) Spółce Akcyjnej nieodpłatnie linię SN-ALfe - długości ok. 200 m o przekroju-35, odłącznik (...) 24/4 przed stacją transformatorową C. Kotłownia położoną w C. przy ulicy (...).

Postanowieniem z dnia 27 grudnia 1999 r. wydanym w sprawie o sygn. akt Ns Rej. (...) Sąd Rejonowy w Szczecinie XI Wydział Gospodarczy, działając na podstawie wniosku Zarządu Zakładu (...) Spółki Akcyjnej w S., zarządził wpisanie do rejestru handlowego dział 8 za numerem (...) w rubryce 2 „wykreślenie dotychczasowej nazwy firmy spółki i wpisanie (...) Spółka Akcyjna”, a w rubryce 6 „zmianę § 1 Statutu Spółki uchwałą akcjonariuszy z dnia 30 listopada 1999 r. akt notarialny sporządzony przez notariusza P. B. z KN w W. nr Rep. A (...)”.

Z. S. jest właścicielem nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) (poprzednio nr 465) o powierzchni 5.560 m² położoną w C. przy ulicy (...), w obrębie ewidencyjnym nr 1, dla której Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Działka położona jest w skrajnej południowej części miasta, poza terenami zwartej zabudowy miejskiej, tuż przy wylotowej drodze gminnej, o nawierzchni asfaltowej, prowadzącej w kierunku miejscowości S. i D.. Działka zabudowana jest budynkiem gospodarczo - magazynowym o powierzchni 84 m², niewielkim budynkiem o funkcji niemieszkalnej tzw. łącznik o powierzchni zabudowy 9m², a także małym fragmentem budynku głównego kotłowni, który zlokalizowany jest na działce sąsiedniej o nr geodezyjnym 363; obiekty stanowią jedną całość funkcjonalną. Kotłownia jest czynna i ogrzewa sąsiednie osiedle mieszkaniowe zlokalizowane w odległości około 400 m na północ.

W południowo - wschodnim narożniku działki posadowione są dwa A-owe słupy żelbetowe, na których zlokalizowana jest stacja transformatorowa 15/04 kV z szafką energetyczną zasilana linią napowietrzną SN 15 kV o nr 73 biegnącą w kierunku południowo - wschodnim o długości 7,5m. Ze stacji transformatorowej wychodzą: linia napowietrzna nN 0,4 kV biegnąca w kierunku wschodnim zasilająca odbiorców indywidualnych, podziemna linia kablowa 2enN biegnąca w kierunku północnym do budynku kotłowni i podziemna linia kablowa nN zasilająca stację bazową telefonii komórkowej.

Pismem z dnia 28 grudnia 2005 r. (...) Spółka Akcyjna Oddział (...) S. zaproponowała Z. S. ustanowienie na jej rzecz ograniczonego prawa rzeczowego polegającego na użytkowaniu części działki nr (...) w celu eksploatacji, konserwacji, remontów, usuwania awarii, modernizacji i rozbudowy znajdującej się na niej infrastruktury elektroenergetycznej wraz z ustanowieniem służebności gruntowej drogi dojazdowej do stacji oraz pasów technicznych o szerokości 1-2 m wzdłuż powiązanych ze stacją linii kablowych nN 0,4 kV za wynagrodzeniem ustalonym przez rzeczoznawcę zaakceptowanego przez oba zainteresowane podmioty. Powyższą propozycję (...) Spółka Akcyjna Rejon (...) w S. podtrzymała w piśmie z dnia 14 lipca 2006 r. i 23 sierpnia 2006 r.

Wyrokiem z dnia 3 czerwca 2008 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IIC 791/07 Sąd Rejonowy w Szczecinie zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w P. na rzecz powoda Z. S. kwotę 10.875 złotych z odsetkami i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

W dniu 30 czerwca 2007 r. (...) Spółka Akcyjna w P. zawarł z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w P. umowę zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa dystrybucyjnego.

Powierzchnia terenu niezbędna do korzystania z urządzeń infrastruktury energetycznej posadowionych na działce (...) należącej do uczestnika wynosi 84 m² i została zaznaczona na mapie stanowiącej załącznik nr 1 do opinii biegłego geodety W. S. z dnia 28 sierpnia 2010 r. Wartość rynkowa służebności została wyceniona przez biegłego z zakresu (...) na 1.500 złotych.

Pomiędzy wnioskodawczynią (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w P. a uczestnikiem postępowania Z. S. nie doszło do zawarcia umowy ustanawiającej służebność przesyłu na nieruchomości położonej w C. przy ulicy (...) w obrębie ewidencyjnym nr 1 oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...).

W tych okolicznościach faktycznych sąd uznał wniosek oparty o art. 305¹ k.c. w zw. z art. 305² § 1 k.c. za niezasadny.

Podstawową przesłanką ustanowienia służebności przesyłu jest istnienie na danej nieruchomości urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych podobnych urządzeń wchodzących w skład przedsiębiorstwa ewentualnie zamiar wybudowania tego rodzaju urządzeń przez przedsiębiorcę. Zasadą jest przy tym, że ustanowienie służebności przesyłu następuje w drodze umowy pomiędzy właścicielem nieruchomości a przedsiębiorcą. Odstępstwem od tej zasady jest natomiast sytuacja opisana w hipotezie normy prawnej zakodowanej w przepisie art. 305² k.c., która aktualizuje się, gdy właściciel nieruchomości lub przedsiębiorca odmawiają zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu. Wówczas możliwe jest ustanowienie służebności przesyłu na podstawie orzeczenia sądowego wydanego na wniosek uprawnionego podmiotu, którym, jak wynika z przepisów art. 305¹ k.c. i art. 305² § 1 k.c., jest m.in. przedsiębiorca zamierzający wybudować na nieruchomości obciążonej urządzeniami wymienionymi w art. 49 § 1 k.c. służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne wchodzące w skład przedsiębiorstwa danego podmiotu lub przedsiębiorca będący właścicielem już istniejących na danej nieruchomości urządzeń przesyłowych.

Dalej sąd stwierdził, że dla skuteczności wniosku, o jakim mowa w przepisie art. 305² k.c., poza legitymacją procesową wnioskodawcy, muszą zostać spełnione łącznie dodatkowe przesłanki w postaci: odmowy zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu przez właściciela nieruchomości obciążonej lub przez przedsiębiorcę i istnienie konieczności ustanowienia służebności przesyłu celem właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c.

W rozpoznawanej sprawie jako bezsporny sąd ocenił fakt, że wnioskodawczym jest podmiotem prowadzącym przedsiębiorstwo energetyczne trudniącym się między innymi dystrybucją energii elektrycznej, co zresztą znajduje potwierdzenie w przedłożonym przez wnioskodawczynię odpisie z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Poza sporem pozostawał, zdaniem sądu, również fakt, że Z. S. jest właścicielem nieruchomości położonej w C. przy ulicy (...) w obrębie ewidencyjnym nr 1 stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim prowadzi księgę wieczystą nr (...), na której w części południowo-wschodniej posadowione są dwa A-owe słupy żelbetowe z ulokowaną na nich stacją transformatorową 15/04 kV z szafką energetyczną zasilaną linią napowietrzną SN 15 kV o nr 73 biegnącą w kierunku południowo-wschodnim, z której to stacji transformatorowej wychodzą: linia napowietrzna nN 0,4 kV biegnąca w kierunku wschodnim zasilająca odbiorców indywidualnych, podziemna linia kablowa 2enN biegnąca w kierunku północnym do budynku kotłowni i podziemna linia kablowa nN o długości zasilająca stację bazową telefonii komórkowej.

Sąd zważył, że okolicznością sporną było natomiast czy wnioskodawczym przysługuje tytuł własności w stosunku do urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej objętych wnioskiem z dnia 28 lipca 2009 r. i posadowionych na opisanej wyżej działce uczestnika. Okoliczność tę uczestnik zanegował w piśmie procesowym z dnia 19 października 2012 r. Wnioskodawczyni natomiast mimo zobowiązania nałożonego na nią przez sąd, do chwili zamknięcia rozprawy nie przedstawiła dowodów potwierdzających tę okoliczność. Sąd Rejonowy nie zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawczym zaprezentowanym w piśmie z dnia 21 grudnia 2012 r., jakoby przedstawione przez nią dokumenty w postaci: decyzji Zakładu (...) w G. z dnia 8 kwietnia 1975 r., decyzji Wojewódzkiego Zarządu Rozbudowy Miast i Osiedli (...) w S. z dnia 30 listopada 1979 r., protokołów przekazania środka trwałego PT (...) i PT (...), wykazu, mapki, postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 8 września 1993 r., oraz z dnia 27 grudnia 1999 r. a także odpisów z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego nr (...) i (...) potwierdzały następstwo prawne (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. w stosunku do Zakładu (...) w S., a przede wszystkim- wejście składników majątkowych tego przedsiębiorstwa do przedsiębiorstwa wnioskodawczym połączone z przejęciem ich własności.

Zdaniem sądu wnioskodawczyni nie wykazała nawet, że Zakład (...) stał się właścicielem urządzeń, o których mowa w decyzji z dnia 8 kwietnia 1975 r. Decyzja ta wskazuje wprawdzie, że po zrealizowaniu objętej nią inwestycji inwestor powinien przekazać zakładowi energetycznemu linię 15kV, stację transformatorową oraz linię 0,4 kV, jednakże ani z tej decyzji, ani z innych udostępnionych sądowi dokumentów nie wynika, że do takiego przekazania w ogóle doszło.

W ocenie sądu nawet przy przyjęciu, iż do takiego przekazania doszło, brak jest dokumentów potwierdzających przekształcenie Zakładu (...) w Zakład (...) w S.. W. przedstawiła bowiem jedynie dokumenty potwierdzające przekształcenie tego ostatnio wymienionego podmiotu w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w S., która następnie zmieniła nazwę na (...) Spółka Akcyjna w S.. Brak było natomiast dokumentów na potwierdzenie przekształcenia tego podmiotu w (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w P., jak też na przekształcenie go w (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w P.. Kolejno sąd wskazał, że fakt wyodrębnienia z (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. zorganizowanej części przedsiębiorstwa i utworzenia na jego bazie przedsiębiorstwa dystrybucyjnego pod nazwą (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. zakwalifikował jako fakt notoryjny. Nie oznacza to jednak, że w taki sam sposób można było potraktować wejście w skład przedsiębiorstwa wnioskodawczyni urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej posadowionych na działce uczestnika i to przy założeniu, iż wnioskodawczym w ogóle wykazała, że stanowiły one uprzednio własność i składnik przedsiębiorstwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P., czego wnioskodawczym jednak nie uczyniła. Sąd podkreślił, że o tożsamość urządzenia przekazanego przez (...) Spółce Akcyjnej w S. na podstawie protokołu przekazania PT nr (...) środka trwałego nie budzi zastrzeżeń, o tyle już brak jest dokumentów potwierdzających tożsamość urządzeń wymienionych w protokole przekazania środka trwałego PT (...) z urządzeniami wymienionymi w punkcie 1 b i 1 c wniosku z dnia 28 lipca (...). Dalej sąd podał, że przyjmując nawet, że (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. była właścicielem urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej posadowionych na działce uczestnika, sąd wskazał, że wnioskodawczyni nie wykazała, jakie składniki majątkowe przedsiębiorstwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. przejęła w wyniku wyodrębnienia w 2007 r. przedsiębiorstwa dystrybucyjnego, w tym czy objęła również przedmiotowe urządzenia infrastruktury energetycznej zlokalizowane na działce uczestnika. W. nie przedłożyła bowiem nawet umowy z dnia 30 czerwca 2007 r. dotyczącej zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa, na podstawie której nabyła własność przedsiębiorstwa dystrybucyjnego, protokołu podziału składników mienia lub bilansu podziału.

Mając to na względzie sąd uznał, że wnioskodawczym nie wykazała, jakoby legitymowała się tytułem własności w stosunku do posadowionych na działce uczestnika urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej w postaci słupowej stacji transformatorowej (...) 20/ 250 C. Kotłownia nr (...), odcinka linii napowietrznej SN 15kV nr 73 i odcinka linii napowietrznej 0,4 kV stanowiącymi część składową jej przedsiębiorstwa, a co za tym idzie nie wykazała, że przysługuje jej w rozpoznawanej sprawie czynna legitymacja procesowa, której brak, przy uwzględnieniu merytorycznego, a nie formalnego charakteru legitymacji procesowej, skutkuje oddaleniem wniosku.

Sąd nie znalazł przy tym podstaw do przeprowadzenia na te okoliczności dowodu z urzędu stojąc na stanowisku, że naruszałoby to podstawowe zasady procesu cywilnego, jakimi są zasada kontradiktoryjności i zasada równości stron, tym bardziej, że wnioskodawczyni w niniejszym procesie nie można przypisać – zdaniem sądu- cechy nieporadności.

Niezależnie od tego wnioskodawczyni nie wykazała także– w ocenie sądu- spełnienia pozostałych przesłanek warunkujących ustanowienie służebności przesyłu w trybie art. 305¹ k.c. i art. 305² § 1 k.c.

Wbrew zanegowanym zresztą przez uczestnika twierdzeniom wnioskodawczym, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, że złożenie analizowanego wniosku poprzedzone było pochodzącą od wnioskodawczyni i skierowaną do uczestnika propozycją ustanowienia służebności przesyłu w drodze umowy. Propozycje zawarte w kierowanych do uczestnika pismach z dnia 28 grudnia 2005 r., 14 lipca 2006 r. i 23 sierpnia 2006 r. pochodziły od (...) Spółki Akcyjnej Rejonu (...) w S., a nie od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.. W efekcie, sąd stwierdził, że nie została spełniona przesłanka wyczerpania drogi umownego uregulowania stosunków pomiędzy przedsiębiorstwem przesyłowym a właścicielem nieruchomości, na której posadowione są urządzenia przesyłowe w zakresie koniecznym do właściwego korzystania z tych urządzeń przez przedsiębiorstwo.

Wątpliwości sądu budziła również okoliczność wykazania przez wnioskodawczynię przesłanki konieczności ustanowienia służebności przesyłu dla właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych posadowionych na działce uczestnika. Zdaniem sądu, dla oceny czy służebność przesyłu o treści zaproponowanej przez wnioskodawczynię jest konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń infrastrukturalnych znajdujących się na działce Z. S., wymagana

jest nie tylko wiedza specjalna z zakresu geodezji, ale również i wiedza specjalna z zakresu energetyki, którą sąd nie dysponuje, a która nie była objęta wnioskami dowodowymi wnioskodawczyni.

Biorąc pod uwagę powyższe wnioski sąd uznał za nieuzasadniony, co skutkowało jego oddaleniem.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. W niniejszej sprawie zastosowanie znalazł tylko przepis art. 520 § 1 k.p.c., jako że wygrywający proces Z. S. nie wykazał, aby poniósł jakiegokolwiek koszty postępowania, których zwrotu się domaga. Do uiszczenia pozostały natomiast wyłożone tymczasowo przez Skarb Państwa- Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim koszty sporządzenia opinii biegłych w części, w jakiej nie znalazły pokrycia w zaliczce uiszczanej na ich poczet przez wnioskodawczynię, na którą, jako na podmiot przegrywający proces, sąd nałożył obowiązek zwrotu w całości.

Apelację od postanowienia sądu złożyła wnioskodawczyni i zaskarżając je w całości wniosła o jego zmianę poprzez ustanowienie na rzecz wnioskodawczyni ograniczonego prawa rzeczowego w postaci służebności przesyłu o treści i kształcie wskazanym we wniosku z dnia 28 lipca 2009 r. za wynagrodzeniem w kwocie ustalonej w opinii biegłego sądowego Z. W. z dnia 31 stycznia 2011r.; przyznanie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni zwrotu kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje - według norm przepisanych ewentualnie jego uchylenie zaskarżonego i przekazanie sprawy do rozpoznania sądowi I instancji z pozostawieniem temu sądowi orzeczenia co do kosztów postępowania odwoławczego.

Orzeczeniu Sądu i instancji apelująca zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, a mianowicie:

- art. 228 § 1 i 2 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że wymaga dowodzenia kwestia następstwa prawnego po stronie wnioskodawczyni, jak również okoliczność prawa własności przysługującego wnioskodawczyni do urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej posadowionej na nieruchomości uczestnika,

- art. 231 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, iż wnioskodawczyni nie jest właścicielem urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej będącej przedmiotem niniejszego postępowania, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że rzeczony urządzenie są własnością wnioskodawczyni;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie bez jego wszechstronnego rozważenia i nieuwzględnienie w procesie tej oceny zasad prawidłowego rozumowania oraz zasad wiedzy i doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło do dowolnego i nieprawidłowego przyjęcia, iż na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy nie zostały spełnione przesłanki pozwalające na ustanowienie służebności przesyłu, w szczególności w zakresie legitymacji czynnej wnioskodawczym, kierowania przez wnioskodawczynię do uczestnika propozycji przesądowych w zakresie zawarcia umowy służebności przesyłu oraz konieczności dalszego utrzymywania urządzeń przesyłowych posadowionych na gruncie uczestnika, podczas gdy wszelkie przesłanki pozwalające na skorzystanie z instytucji służebności przesyłu zaistniały w niniejszej sprawie.

W uzasadnieniu podkreśliła, że dla wykazania legitymacji czynnej wnioskodawczyni przedłożyła miarodajną dokumentację, z której wprost wynika, iż urządzenia w postaci słupowej stacji transformatorowej (...) 20/250 (...) nr (...), linii napowietrznej SN 15 kV nr 73 oraz linii napowietrznej nN 0,4 kV zostały przekazane na majątek poprzednika prawnego wnioskodawczyni - Zakładu (...). Potwierdzeniem natomiast prawa własności do przedmiotowych urządzeń przysługującego aktualnie wnioskodawczyni - (...) Sp. z o. o. w P. jest przedłożony do wniosku fragment księgi inwentarzowej potwierdzającej fakt zaewidencjonowania na majątku wnioskodawczyni wskazanych urządzeń przesyłowych pod numerem inwentarzowym (...), tj. tożsamym z tym wskazanym na dokumencie protokołu przekazania-przyjęcia środka trwałego nr 249/99 oraz nr 250/99.

Jednocześnie, zdaniem apelującej, nie sposób przy powyższym materiale dowodowym kwestii następstwa prawnego po stronie wnioskodawczyni oraz wyodrębnienia z (...) S.A. w P. zorganizowanej części przedsiębiorstwa i utworzenia na jego bazie przedsiębiorstwa prowadzonego przez wnioskodawczynię pod nazwą (...) sp. z o. o. w P. uznać za wątpliwą oraz nieudowodnioną, skoro ten ostatni fakt sąd I instancji uznał za notoryjny, a przekształcenia prawne po stronie wnioskodawczyni objęte są wiedzą znaną sądowi orzekającemu z urzędu.

Podawała dalej, że nawet gdyby przyjąć, iż fakt zawarcia w dniu 30 czerwca 2007r. umowy zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa nie może zostać przyjęty za powszechnie znany, to fakt ten znany był i jest sądowi orzekającemu z urzędu, który to sąd zna prawo i to prawo stosuje. Zawarcie umowy zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa stanowiło realizację nakazu ustawodawcy w zakresie rozdzielenia działalności dystrybucyjnej od sprzedaży energii elektrycznej. Ustawodawca określił termin wydzielenia spółek dystrybucyjnych do dnia 30 czerwca 2007 r. W wykonaniu powyższego nakazu, cały majątek służący do doprowadzania energii elektrycznej do odbiorców (urządzenia infrastruktury elektroenergetycznej), stanowiący dotychczas własność (...) S.A., został wniesiony do majątku wnioskodawczyni - (...) sp. z o. o. w P.. Nie można jednocześnie przy tym tracić z pola widzenia okoliczności tego rodzaju, iż od zawarcia wskazanej umowy upłynęło przeszło 5 lat, co tym bardziej świadczy o utartej wiedzy sąd w tej kwestii, a co ponadto potwierdza wielość spraw z wniosku, przy udziale, z powództwa czy też przeciwko wnioskodawczyni. W przeważającej natomiast liczbie tych spraw kwestia następstwa prawnego oraz wyodrębnienia w 2007 r. majątku tworzącego aktualnie przedsiębiorstwo wnioskodawczyni jest podnoszona i tym samym znana sądowi orzekającemu, a w każdym przypadku, tj. w każdej sprawie i w każdym aktach sądowych dokumenty stwierdzające te okoliczności pozostają niezmiennymi i tożsamymi na dowód czego w tym miejscu należy je przedłożyć.

Kolejno podkreśliła, że chybnym pozostaje twierdzenie sądu I instancji, że to umowa zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa z 30 czerwca 2007 r. miała stwierdzać jakie składniki majątkowe przedsiębiorstwa (...) S.A. w P. przejęła wnioskodawczyni, w tym czy umowa ta objęła urządzenia posadowione na nieruchomości uczestnika. Jak bowiem wykazano powyżej – a o czym sąd orzekający czerpie wiedzę z innych prowadzonych spraw - zbycie to obejmowało wszelkie urządzenia infrastruktury elektroenergetycznej należących dotychczas do (...) S.A. w P., a więc oczywistym jest, że i te posadowione na gruncie Z. S.. Marginalnie wskazała, iż szczegółowe wyliczanie tych składników majątkowych poprzez opisywanie każdego urządzenia pozostawałoby w sprzeczności chociażby z logicznym rozumowaniem z uwagi na ilość urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej służącej do przesyłu energii elektrycznej na obszarze działania wnioskodawczyni, co przedłożyłoby się następnie na rozmiary samej umowy. Z kolei oświadczenie życiowe oraz logiczne rozumowanie nie pozostawiają przy tym żadnych wątpliwości odnośnie charakteru i funkcji pełnionej przez stację transformatorową oraz linie energetyczne w zakresie dostarczania energii elektrycznej.

Apelująca wskazywała również, że kwestia prawa własności do urządzeń objętych niniejszym postępowaniem wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania rozpatrywanego przez pryzmat instytucji domniemań faktycznych. Uczestnik przedłożył w toku postępowania wyrok Sąd Rejonowy w Szczecinie z dnia 03 czerwca 2008 r. wydany w sprawie o sygnaturze akt II C 791/07, na mocy którego (...) S.A. w P. zobowiązana została do zapłaty na jego rzecz kwotę 10.875,00 zł tytułem bezumownego korzystania z gruntu Z. S. w związku z posadowieniem na nim urządzeń przesyłowych. Skoro zaś własność wszelkich urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej wchodzących dotychczas w skład majątku (...) S.A. w P. przeszła na wnioskodawczynię, to oczywistym jest, że swoim zasięgiem zawarcie umowy zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w 2007 r. obejmowała także urządzenia przesyłowe posadowione na gruncie uczestnika. Trudno bowiem przyjąć, by rok od wydania wspomnianego wyroku zlikwidowano urządzenia energetyczne, w związku z istnieniem których ww. wyrok zapadł i posadowiono inne, tj. urządzenia objęte wnioskiem inicjującym przedmiotowe postępowanie w 2009 r. Odwołanie się - wobec powyższego - do regulacji art. 231 k.p.c. pozwalało na ustalenie prawa własności wnioskodawczyni co do urządzeń przesyłowych objętych niniejszym postępowaniem, a brak jakiegokolwiek wzmianki w tej kwestii w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia świadczy o zasadności podniesionego w zakresie tej regulacji uchybienia.

Odnosząc się do nie spełnienia przesłanki negocjacji przedsądowych prowadzonych przez strony oraz konieczności utrzymywania przedmiotowych urządzeń przesyłowych z uwagi na pełnioną przez nie funkcję wskazała, iż są one wynikiem naruszenia przez Sąd Rejonowy reguły oceny materiału dowodowego. Pisma kierowane do uczestnika przed wszczęciem niniejszego postępowania datowane na dzień 28 grudnia 2005 r., 14 lipca 2006 r. oraz 23 sierpnia 2006 r. pochodziły od (...) S.A. w P. jako poprzednika wnioskodawczynie i jako właściciela wówczas wskazanych w nim urządzeń energetycznych. Przedsiębiorstwo wnioskodawczynie we wskazanych datach jeszcze nie istniało zatem oczywistym jest, że wnioskodawczynie - (...) sp. z o. o. w P. nie mogła być ich autorem. Ponadto zauważyć należy, iż służebności przesyłu została wprowadzona do polskiego porządku prawnego w 2008 r. i stanowi trzeci - obok służebności gruntowych i osobistych - rodzaj służebności. W takim stanie rzeczy jako sprzeczne z logicznym rozumowaniem jawią się te twierdzenia Sądu Rejonowego, że niniejsze postępowanie nie było poprzedzone propozycją wnioskodawczynie skierowaną do uczestnika w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu w drodze umowy, skoro w roku 2005-2006 r. instytucja ta jeszcze nie istniała. Nadto, to treść prawa, a nie jego nazwa decyduje o żądaniu, zaś treść pism kierowanych do uczestnika jednoznacznie wskazuje na propozycję uregulowania zasad korzystania przez wnioskodawczynie z gruntu uczestnika w związku z lokalizacją na nim urządzeń energetycznych w drodze zawarcia umowy ustanowienia służebności gruntowej jako „dostępnej” wówczas na gruncie obowiązującego stanu prawnego instytucji prawnej.

Co zaś się tyczy przesłanki dalszego utrzymywania przedmiotowych urządzeń przesyłowych w zakresie realizacji funkcji przesyłowej przez przedsiębiorstwo wnioskodawczynie, to w ocenie skarżącej, zbędnym pozostawało w tym przedmiocie wykorzystanie i odwołanie się do wiadomości specjalnych. Już bowiem we wniosku wnioskodawczynie wskazywała na ilość i rodzaj odbiorców zasilanych za pomocą przedmiotowych urządzeń świadczących o ich istotnej roli w zakresie dostarczania energii elektrycznej, a ponadto okoliczność tę potwierdzili w swoich zeznaniach świadkowie w osobach K. P. oraz B. M., którzy jako pracownicy wnioskodawczynie posiadali miarodajną wiedzę w tym przedmiocie.

Dodatkowo apelująca wskazała, że zapis w dokumentacji przedłożonej przez wnioskodawczynie o przekazaniu przedmiotowych urządzeń przesyłowych na rzecz Zakładu (...) pozostaje obojętny dla kwestii następstwa prawnego po stronie wnioskodawczynie, a więc i prawa własności przysługującego do tych urządzeń wnioskodawczynie. Oznaczenie Rejonu G. jako jednostki organizacyjnej pozostaje bowiem jedynie kwestią organizacyjno- techniczną dla ułatwienia przekazywania informacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami rozbudowanego przedsiębiorstwa wnioskodawczynie w poszczególnych oddziałach. Nie jest to zaś odrębny podmiot o samodzielnym bycie prawnym i dlatego też nie sposób mówić o przekształceniu, czy następstwie prawnym tej jednostki. Rejon G. pozostaje bowiem właściwym dla oddziału wnioskodawczynie zlokalizowanego w S. toteż wątpliwości Sąd Rejonowego w tym zakresie pozostają bezzasadnymi. Potwierdza to z kolei przedłożony do akt niniejszej sprawy odpis pełny z Rejestru Przedsiębiorców nr (...), który nie został należycie oceniony przez Sąd Rejonowy z uwzględnieniem powinności wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego sprawy.

Co do braku tożsamości linii energetycznych wnioskodawczynie podała, że protokół przekazania nr 249/99 słupowej stacji transformatorowej (...) pozostaje zbieżny w swej treści z protokołem (...) nr (...) w zakresie ulicy posadowienia przedmiotowych urządzeń, tj. ul. (...), którego to treści dokumentu Sąd nie podważał w toku oceny materiału dowodowego. Nadto, z protokołu PT (...) wyraźnie wynika, iż przekazane nim linie energetyczne zlokalizowane są przed stacją (...), a więc już sam fakt funkcjonalnego połączenia tych urządzeń i równoczesnego ich przekazania na majątek poprzednika prawnego wnioskodawczynie dowodzi tożsamości urządzeń z tymi objętymi niniejszym wnioskiem.

Zażalenie na postanowienie zawarte w punkcie II. złożył uczestnik domagając się jego zmiany. Wskazał, że był wezwany przez sąd do dokonania opłaty zaliczki na biegłego w sprawie I Ns 954/09/Sb, którą wpłacił w dniu 24 września 2009r. w kasie sądu. Wnioskodawca jako „przegrywający” proces winien był mieć zasądzony zwrot kosztów za biegłego, które wpłacił, a sąd przez przeoczenie nie uwzględnił wniosku uczestnika o zwrot kosztów.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni uczestnik wniósł o jej oddalenie.

W odpowiedzi na zażalenie uczestnika wnioskodawczyni wniosła o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się być w przeważającej części zasadną.

Treścią służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę w oznaczonym zakresie z cudzej nieruchomości w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych. Służebnością przesyłu można obciążyć zarówno nieruchomość gruntową, budynkową, jak i lokalową (art. 46 § 1 w zw. z art. 49 § 1 k.c.), na której są lub mają być posadowione urządzenia przesyłowe przedsiębiorcy. Podmiotem, na rzecz którego może być ustanowiona służebność przesyłu, jest wyłącznie przedsiębiorca, a więc osoba fizyczna, osoba prawna i podmiot ustawowy, o którym mowa w art. 33¹ § 1 k.c., prowadzące we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Ustanowienie służebności przesyłu jest możliwe nadto tylko na rzecz takiego przedsiębiorcy, który jest właścicielem urządzeń, służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych lub który zamierza wybudować takie urządzenia (art. 49 § 1 k.c.).

Sąd I instancji zakwestionował legitymację procesową czynną wnioskodawczyni w zakresie przysługującego jej prawa własności do urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości uczestnika. Za wątpliwą uznał nadto kwestię następstwa prawnego po stronie wnioskodawczyni.

Tymczasem jednak apelująca przedkładając umowę z dnia 30 czerwca 2007 r. o zbyciu zorganizowanej części przedsiębiorstwa i wyodrębnieniu z (...) S.A. w P. zorganizowanej części przedsiębiorstwa oraz utworzenia na jego bazie przedsiębiorstwa prowadzonego pod nazwą (...) sp. z o. o. w P., wykazała w sposób wystarczający na potrzeby tego postępowania, kwestię swojego następstwa prawnego. Co więcej dokumentacja zebrana w aktach sprawy jednoznacznie wskazuje nadto, iż urządzenia infrastruktury przesyłu w związku z powstaniem (...) spółki (...) na tę właśnie spółkę, skoro cały majątek służący do doprowadzania energii elektrycznej do odbiorców stanowiący do chwili zawarcia umowy własność (...) S.A. w P. został wniesiony do majątku wnioskodawczyni. Trafnie twierdzi apelująca, iż potwierdzeniem prawa własności do przedmiotowych urządzeń jest przedłożony do wniosku inicjującego to postępowanie fragment księgi inwentarzowej potwierdzającej fakt zaewidencjonowania w majątku skarżącej, urządzeń przesyłowych pod numerem inwentarzowym (...), a więc tożsamy z tymi wskazanymi na dokumencie protokołu przekazania- przyjęcia środka trwałego nr 249/99 oraz nr 250/99. Niewątpliwie zatem wnioskodawczyni legitymuje się tytułem własności urządzeń posadowionych na gruncie uczestnika postępowania. Okoliczność, że infrastruktura techniczna stanowi w istocie przedmiot własności wnioskodawczyni nie była zresztą pomiędzy stronami postępowania sporna. Toczyło się bowiem pomiędzy nimi postępowanie o odszkodowanie z tytułu bezumownego korzystania przez wnioskodawczynię z nieruchomości uczestnika. Z treści wyroku Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2008 r. (sygn. akt II C 791/07) wynika, iż (...) S.A. w P. zobowiązana została do zapłaty na rzecz uczestnika kwotę 10.875 zł tytułem bezumownego korzystania z gruntu w związku z posadowieniem na nim urządzeń przesyłowych. W sytuacji więc, gdy własność wszelkich urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej wchodzących uprzednio w skład majątku (...) S.A. w P. przeszła na wnioskodawczynię, to jasnym jest, że zawarcie umowy zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa objęło także urządzenia przesyłowe posadowione na gruncie uczestnika. Tak zgromadzony materiał dowodowy, dał zdaniem Sądu Okręgowego, podstawy do uznania prawa własności wnioskodawczyni do urządzeń przesyłowych objętych niniejszym postępowaniem, a dalej wykazania przez apelującą legitymacji czynnej w tym postępowaniu.

Przesłanką uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu jest wykazanie także, że jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych, a niemożliwe jest ustanowienie tej służebności w drodze umowy. Przesłanka ta jest spełniona, także wtedy gdy strony nie mogą dojść do porozumienia co do wysokości należnego właścicielowi nieruchomości obciążonej wynagrodzenia. W tej sprawie i ta przesłanka została przesłanką skoro w

dniach 28 grudnia 2005 r., 14 lipca 2006 r., 23 sierpnia 2006 r. poprzednik prawny wnioskodawczyni (...) S.A. w P. skierował do uczestnika postępowania pisma zawierające propozycje w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu przez zawarcie umowy. Nadto wskazać należy, iż brak porozumienia i niemożliwość uregulowania służebności przesyłu poprzez zawarcie umowy nie była w przedmiotowej sprawie sporna, jako że mimo, że uczestnik godził się co do zasady na ustanowienie służebności, jego oczekiwania co do treści umowy, w szczególności wynagrodzenia za jej ustanowienie były nie do zaakceptowania przez wnioskodawczynię. Skutkiem takiego stanu rzeczy były sprawy sądowe jakie wytoczył uczestnik wnioskodawczyni i jej poprzednicze prawnej o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości wskazanej we wniosku.

Za zasadną uznać należało nadto konieczność ustanowienia służebności. Infrastruktura, którą dysponuje wnioskodawczyni to istotnie są urządzenia, które są niezbędne do tego, aby dostarczać energię elektryczną do odbiorców, którzy są usytuowani dalej, wzdłuż linii przesyłowej, co niewątpliwie świadczy o istotnej roli w zakresie dostarczania energii elektrycznej. Rację ma również skarżąca, jakoby dalsze utrzymywanie przedmiotowych urządzeń przesyłowych w zakresie realizacji funkcji przesyłowej przez przedsiębiorstwo nie wymagało wiadomości specjalnych. Dowody takie wynikają wszak, z niekwestionowanych przez uczestnika i sam Sąd rejonowy, z zeznań świadków, którzy w przedmiotowej sprawie zostali przesłuchani, mianowicie K. P. oraz B. M. (k. 66- 67), w związku z czym dowód biegłego sądowego z zakresu energetyki rzeczywiście nie był niezbędny do tego, aby poczynić ustalenia, iż rzeczywiście służebność przesyłu powinna być ustanowiona na rzecz przedsiębiorcy (...) sp. z o.o. w P..

W takim stanie rzeczy niewątpliwie spełnione zostały przesłanki do ustanowienia na rzecz wnioskodawczyni służebności przesyłu. Istotnie bowiem urządzenia infrastruktury elektroenergetycznej są niezbędne dla odbiorców energii, zaś wnioskodawczyni i uczestnik postępowania nie mogli dojść do porozumienia co do treści umowy ustanowienia owej służebności.

W tym miejscu zaakcentować należy, że służebność przesyłu aczkolwiek w pewnym ograniczonym zakresie, to jednak daje uprawnionemu władztwo nad cudzą nieruchomością. Ogranicza prawa własności właściciela nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez niego w sferze, w której może być wykonywana własność, pewnego nowo ukształtowanego stanu. W praktyce sytuacja taka oznacza możliwość wejścia przez przedsiębiorcę, któremu przysługuje służebność na cudzy grunt obciążony służebnością. W konsekwencji służebność przesyłu, jest do zasady, służebnością czynną (G. Bieniek, Urządzenia przesyłowe..., s. 58; B. Rakoczy, Służebność przesyłu w praktyce, Warszawa 2009, s. 16; zob. też E. Gniewek (w:) E. Gniewek (red.), Komentarz, 2008, s. 473; S. Rudnicki, G. Rudnicki, Komentarz, 2009, s. 570). Pojęcia „korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej” oraz „zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń”, jakkolwiek mają charakter normatywny, są tak ogólne, że w każdym wypadku wymagają wypełnienia przez sądy indywidualną treścią, uwzględniającą jej tzw. czynny charakter. Nie ulega wątpliwości, że zwroty te wyznaczają zakres przedmiotowy obciążeń, obejmujący nie tylko rodzaj i rozmiar uprawnień przedsiębiorcy, ale i powinność oznaczenia terenu, na którym będą one realizowane. Uszczegółowienie powinno być odpowiednie dla specyfiki przedsiębiorstwa, rodzaju i umiejscowienia urządzeń przesyłowych, obecnego sposobu ich wykorzystywania, działań przyszłych mieszczących się w granicach prawidłowego gospodarowania oraz przewidywalnych potrzeb.

Wobec powyższego celowym wydaje się być zwłaszcza wskazanie, czy obciążenie obejmuje dostęp, korzystanie poprzez bieżącą eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwanie awarii, wymiany urządzeń posadowionych na danej nieruchomości w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania sieci przesyłowej przedsiębiorstwa. W tej sytuacji określając zakres korzystania, sąd winien mieć na względzie zasady współżycia społecznego, zwyczaje miejscowe oraz jak najmniejsze utrudnienie korzystania z nieruchomości obciążonej (art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 287 i 288 k.c.). Formalizm prawa rzeczowego, ingerencja w konstytucyjnie chronione prawo własności wymagają nie tylko legalnego wkroczenia osób trzecich w sferę prawnie chronioną, ale i wyznaczenia zakresu przedmiotowego oraz terytorialnego jego ograniczeń, wynikających z ustanowienia służebności przesyłu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2008 r., II CSK 627/07, nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1996 r., I CKN 10/96, nie publ.).

We wniosku inicjującym niniejsze postępowanie wnioskodawczyni domagała się ustanowienia służebności przesyłu polegającej na korzystaniu z nieruchomości uczestnika na pasie 61,5 m². Na okoliczność ustalenia jaka część tej nieruchomości uczestnika jest niezbędna do korzystania z urządzeń przesyłowych sąd I instancji odpuścił dowód opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji. Z treści owej opinii wynika, iż obszar niezbędny do korzystania z urządzeń wnioskodawczyni biegły ustalił w granicach 84m² (k. 110-112), mając przy tym na uwadze konieczność zapewnienia dostępu do stacji transformatorowej.

Mając to na uwadze oraz kierując się powyżej wskazanymi kryteriami przyjmując zakres służebności jaką powinna być obciążona nieruchomość stanowiąca własność uczestnika, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż służebność winna obejmować obszar 84m². W tym względzie sąd miał w szczególności na względzie cel w jakim służebność jest ustanawiana. Oczywistym jest wszak, że może zaistnieć konieczność dojazdu do trafostacji i z tego względu zapewnienie dostępu jest uzasadnione. Mając zaś na uwadze zakres żądania ustanowienie służebności, w tym zwłaszcza, dokonywanie remontu, usuwanie awarii czy renowacja sprzętu to jasnym jest, że wszystko to wymaga posługiwania się odpowiednim sprzętem, który musi być na ten teren dowieziony. Wobec natomiast tego, iż sprzęt ten nie jest sprzętem lekkim, lecz ma duże gabaryty musi być zapewniony pewien odpowiedni pas dostępu, który już sama służebność powinna przewidywać. Wobec powyższego w ocenie Sądu Okręgowego taki zakres służebności, jaki został ustalony przez biegłego sądowego z zakresu geodezji z uzasadnieniem przez niego podanym zarówno w treści opinii pisemnej, jak i tej ustnej uzupełniającej jest jak najbardziej uzasadniony.

Przepis art. 305² k.c. przewiduje ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem, nie zawierając co do niego żadnych wskazówek. Odpowiednie wynagrodzenie sąd ustala więc na podstawie konkretnych okoliczności sprawy. Nie budzi natomiast wątpliwości, że wynagrodzenie powinno być proporcjonalne do stopnia ingerencji w treść prawa własności, uwzględniać wartość nieruchomości i w takim kontekście mieć na względzie straty właściciela z uszczuplenia prawa własności. Inwestycja na nieruchomości obciążonej służącą w gruncie rzeczy celom publicznym jest zdarzeniem nieodwracalnym w pewnym przedziale czasu. Przewidywany okres trwałości urządzeń ma więc również wpływ na wysokość wynagrodzenia, którego suma nawet w odległej perspektywie nie powinna przekraczać wartości obciążonej nieruchomości, a jeśli nieruchomość ze względu na głębokość posadowienia urządzeń przesyłowych może być nadal wykorzystywana, suma wynagrodzenia w takiej perspektywie powinna być odpowiednio niższa od wartości nieruchomości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2012 r. sygn. akt II CSK 401/11).

Wobec tego, że postępowanie apelacyjne ma nie tylko charakter kontrolny, lecz w jego toku sąd II instancji ponownie rozpoznaje sprawę w granicach wniosków apelacji, Sąd Okręgowy uzupełnił w tym zakresie materiał dowodowy o uzupełniającą opinię biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości celem uaktualnienia wysokości wynagrodzenia należnego za ustanowienie służebności przesyłu. Wynagrodzenie to biegły ustalił na kwotę 2.100 zł i taką też sumę Sąd Okręgowy przyznał na rzecz uczestnika, uznając, iż przeprowadzona opinia jest rzetelna i jasna, zaś wnioski z niej płynące są jednoznaczne, logiczne i konsekwentne. Biegły opinię wydał w oparciu o badanie rynku, oparł się na aktualnych cenach rynkowych nieruchomości i przyjął odpowiednie korekty szczegółowo motywując swoje stanowisko, zaś zarzuty, które zostały przedstawione przez strony postępowania zostały przez biegłego w sposób dostateczny wyjaśnione. Jako taka opinia ta jest więc miarodajna dla poczynienia na jej podstawie ustaleń faktycznych i może stanowić podstawę do wydania orzeczenia w sprawie.

Uczestnik twierdził, że wynagrodzenie te powinno mieć charakter cykliczny. Żądanie takie nie znajduje jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, uzasadnienia, zwłaszcza w świetle przeznaczenia służebności, jak i charakteru jaki ona posiada. Takie żądanie uczestnika mogło by mieć uzasadnienie ewentualnie przy ocenie odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Przy ustanowieniu służebności przesyłu winno mieć natomiast charakter wynagrodzenia jednorazowego. Skoro zaś wynagrodzenie ustalone w oparciu o opinię biegłego pozostaje we właściwym stosunku do rzeczywistej wartości nieruchomości i zakresu, w jakim nieruchomość uczestnika została obciążona, kwota przyznana na jego rzecz zdaje się ukształtowana na właściwym poziomie.

Argumentując jak powyżej Sąd Okręgowy dokonał zmiany zaskarżonego postanowienia stanowiąc jak w punkcie I sentencji. Podstawę rozstrzygnięcia stanowi przepis art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W pozostałym zakresie, a więc w części w jakiej wnioskodawczyni domagała się ustanowienie służebności na powierzchni mniejszej o około 20m², apelację Sąd Okręgowy oddalił biorąc za podstawę swojego rozstrzygnięcia art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Oddaleniu podlegało także zażalenie uczestnika postępowania, a to z uwagi na brak interesu uczestnika w zaskarżeniu tego rodzaju rozstrzygnięcia. Interes prawny w zaskarżeniu orzeczenia definiuje się jako „obiektywną, czyli rzeczywistość istniejącą w świetle obowiązujących przepisów prawnych potrzebę uchylenia lub zmiany orzeczenia”. Interes prawny wyraża się w pokrzywdzeniu strony przez sąd poprzez nieuwzględnienie całości lub części jej żądań. Zażalenie podobnie jak apelację może wnieść strona niezadowolona z rozstrzygnięcia, a więc tylko ta strona, której żądania i wnioski nie zostały uwzględnione (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., I CZ. 197/01, Lex nr 559926).

W tej sprawie tymczasem Sąd Rejonowy nakazał w punkcie II. zaskarżonego postanowienia pobrać od wnioskodawczyni na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.182,82 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. Oczywistym jest więc, iż rozstrzygnięcie to nie dotyczy uczestnika, które w istocie nie zrozumiał rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, gdyż domaga się zasądzenia kosztów na własną rzecz w sytuacji, gdy tego rodzaju rozstrzygnięcia brak jest w zaskarżonym orzeczeniu. W tym stanie rzeczy głębsza analiza twierdzeń skarżącego nie wydaje się potrzebna. Mając to na uwadze orzeczono jak w punkcie trzecim sentencji, biorąc za podstawę rozstrzygnięcia przepis art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zawarte w punkcie czwartym postanowienia sąd II instancji oparł o treść art. 520 § 1 k.p.c. Zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik, w tym samym stopniu zainteresowani są w rozstrzygnięciu sprawy, co do użytkowania gruntu stanowiącego własność uczestnika, zatem mają obowiązek ponieść koszty postępowania związane z ich udziałem w sprawie.

O nieuiszczonych kosztach postępowania w kwocie 295,50 zł obejmujących wynagrodzenie należne biegłemu sądowemu tytułem sporządzenia pisemnej opinii uzupełniającej, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz., 594 ze zm.). Kosztami tymi obciążono wnioskodawczynię, jako, że to właśnie ta strona kwestionowała w apelacji ustalenia Sądu Rejonowego w tym zakresie. Orzeczenie zawarte zostało w punkcie piątym.